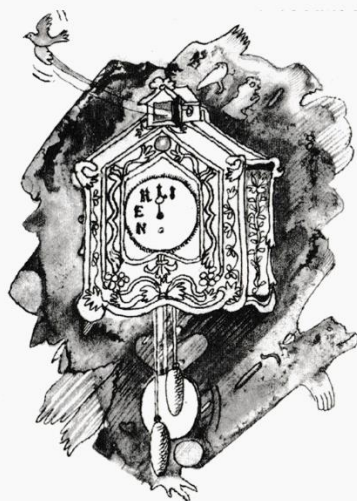

MIROSLAV SLACH

KUŇ, PANNA A VÍNO VELKÉ ČISTOTY POTŘEBUJÍ

ILUSTROVALA JAROSLAVA BIČOVSKÁ

Miroslav Slach

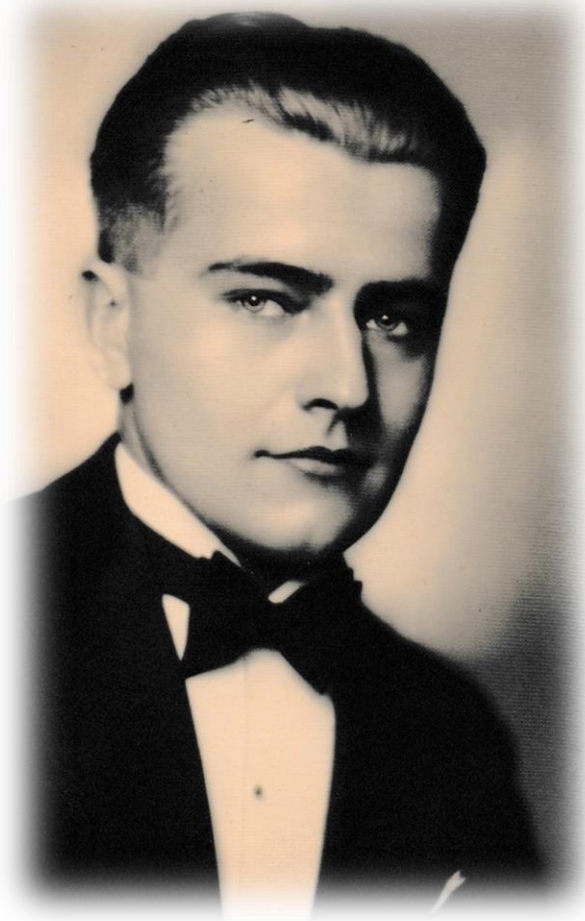
KŮŇ, PANNA A VÍNO
VELKÉ ČISTOTY
POTŘEBUJÍ

Ilustrovala Jaroslava Bičovská

Pro e-vydání přepsala a tím znovu vdechla život povídkám vydaným
knižně před 23 lety Mgr. Helena Slachová. Všetaty 2022.

PhDr. Miroslav SLACH

(16. 3. 1919 – 31. 8. 2001)

ÚVODEM

„Kůň, panna a víno velké čistoty potřebují!“

Jen málokterý ze spisovatelů si vybere pro soubor svých povídek tak přílehlavé přísloví, jako je tato stará židovská moudrost.

Právě PhDr. Miroslav Slach je trvale autorem moudrým, tvůrcem hluboce vzdělaným, jak jen to mohla pražská Filozofická fakulta poskytnout. Jeho vybraná mateřština, laskavý pohled na lidi a lidičky, na jejich problémy velké i malicherné, citlivé vystižení vývoje silných osobností naší vědy i našeho umění, jej předurčily za autora literatury faktu. Ostatně nikoli nadarmo kromě své mateřštiny vystudoval i historii.

Z dlouhé řady jeho knih vynikají velká životopisná díla *Usměvaví rebelanti* (V. K. Klicpera), *Dostavník do Výmaru* (J. W. Goethe a *Ulrika z Lewetzova*), *Zeptej se orlů* (J. E. Purkyně), *Já, básník Naso* (Ovidius). A to nezaslouženě ubližují celé dvacítky knih a her, které zde nejmenuji. Ale jak psal rozměrné romány – většinou z doby národního obrození, jak sbíral bohatý materiál a přicházely nové a nové rozmarné i veselé příběhy historie, jak vzlétal orel jeho nadání, tak upouštěl i pířka – ty drobné příběhy, které díky autorovi nezapadly a dnes přicházejí i k nám. Krásným příkladem z minula je oblíbený soubor goethovských miniatur *Sbohem, letní láska*, kde dotvrzuje své nadání velkého vypravěče vybraných povídek.

V této nové knize uplatňuje širší mistrovských znalostí od staroegyptských dějin po starobytlou krásu současného Tallinu, aby stejně lehce putoval našimi dějinami i místy od Polabí mezi Brandýskem a Staroboleslavskem až po vinorodé Mělnicko! Kolik zamýšlení i bujnosti umí vyvolat nad sklenkou vína. To je kraj, kde Miroslav Slach tráví většinu svého života a pracuje v nenápadném městečku Všetatech pod vinorodým hřbetem Cecemín. Je příznačné, že zde kdysi kněžna Ludmila učila svého vnímavého vnuka Václava obdělávat první vinné keře přivezené z Velké Moravy, které později založily slávu mělnického vína. A před lety to zase byl profesor Miroslav Slach, který otevíral dychtivému všetatskému chlapci Janu Palachovi svět poznání i hlubokou lásku k pravdě, vedoucí až k sebeobětování.

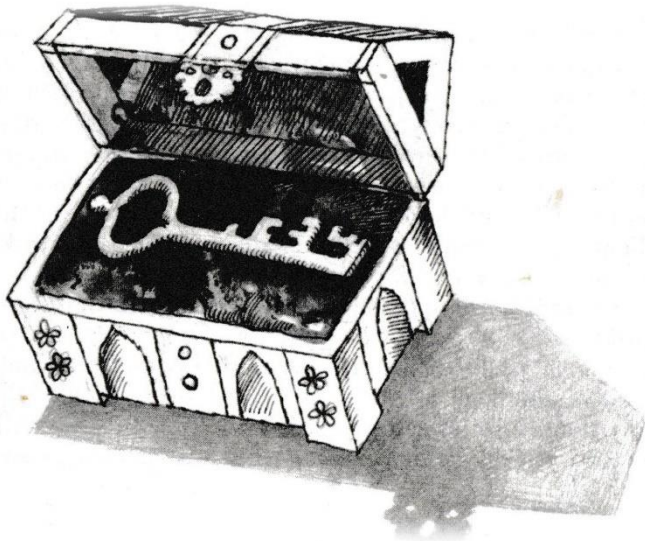
Miroslav Slach měl vždycky štěstí na ilustrátory (nebo si uměl tak dobře vybírat?), kteří povyšovali jeho knihy na všestranně dokonalá díla. Především se sluší jmenovat noblesní malíře Karla Müllera a Cyrila Boudu, či dramatického Josefa Lieslera. Dnes k nim nově přistupuje malířka Jaroslava Bičovská, umělkyně sice generačně mladší, ale zkušená a vyzrálá, vždyť má za sebou nejen řadu knih, které výtvarně vybavila do života, ale i bohatou tvorbu grafickou a malířskou. I ona má smysl pro zachycení dobového koloritu a oné patřičné míry laskavého humoru, který odpovídá záměrům spisovatele. Nebyla to práce lehká, vždyť musela zvládnout reálie od dob faraonského Egypta přes karolínskou dobu v českých zemích, léta českého obrození i současný Tallin.

Dobrá věc se podařila a věřím, že čtenář s chutí přečte povídky,
které současně pozdravují autora k jeho osmdesátinám!*

Jaro 1999
Dr. Vladislav Mareš

---

*) PhDr. Miroslav Slach zemřel 31. 8. 2001 ve Všetatech.

ZÁHADNÝ DOPIS ZE STAROVĚKÉHO EGYPTA

Letadlo Boeing 747 s ohromným řevem odstartovalo z ruzyňského letiště a zvedlo příď do nebe směr Cairo, Egypt.

Expedice Českého egyptologického ústavu Univerzity Karlovy měla štěstí, že se jí podařilo získat letenky na čtyři pohodlná místa v první třídě. Expedici vedl proslulý český egyptolog profesor doktor Zbyněk Chába a jejími dalšími členy byli dva postarší učené docenti a mladý odborný asistent doktor Dovalil. Úkol expedice byl vymezen diplomaticky přívětivým a laskavým svolením egyptské vlády pokračovat ve vykopávkách v Abukiru a v jeho okolí, odkrýt chrám matky V. dynastie královny Chentkaves a pokračovat ve vykopávkách chrámu boha Anúpeva.

Byly to úkoly nemalé, ale archeologicky nesmírně závažné.

Profesor Chába i odborný asistent doktor Dovalil se už nemohli dočkat, až budou pokračovat v loňské, nesmírně zajímavé práci, až zase stanou na březích Nilu, až vstoupí do nekonečné západní pouště. Oba postarší docenti, kteří letěli do Egypta poprvé, se dvakrát na svou práci netěšili. Spíš měli strach z vražedného afrického horka, z egyptských kopáčů-dělníků (prý jsou to samí islámští fundamentalisté, kteří nenávidí Evropany) a trápily je i pochyby, jestli vůbec něco zajímavého odkryjí. Egypt je přece už dávno archeologicky vyčerpaný a nezajímavý. Pracovaly tu před nimi stovky anglických a amerických archeologů. Ti slízli všechnu smetanu. Co asi zbude na ně?

Kdyby tak žili ve starověkém Egyptě před čtyřmi tisíci léty...

* * *

Nad břehy Nilu zapadalo slunce. Hladina posvátné řeky jiskřila duhovými barvami, chvěla se hrou světél a stínů, nad krajem a vzdálenou pouští se klenula stále temnější obloha. Dvě měkké písečné cesty vroubily řeku po obou březích. Ta na pravém břehu byla přeplněná dobyt看, který hnaly děti z každodenní pastvy. Postavičky dětí se ztrácely mezi zvěří, ale když si takový malý človíček vysedl vysoko na velblouda, bylo ho vidět ze všech stran. Mával a pokyvoval na lidi, které potkával, usmíval se na pozdravy.

I Renuferet seděl na velbloudu a řídil ho pevnou rukou vpřed k chámu boha Anúpeva, strážce mrtvých, který se skrýval ve stínu palem a odkud zazníval zpěv kněží. Renuferet byl mladým strážcem chrámu a byl na to hrdý. Jeho velbloud se občas sám od sebe zastavil a počkal, až některý z malých pasáčků zahnal zaběhnutou ovci nebo krávu zpět ke stádu. Brzy už stáda přejdou a pak tu bude ticho a klid, jako stvořený k dostaveníčku.

Ano, před několika dny se tu Renuferet setkal s nejkrásnější dívkou, kterou kdy spatřil. Byla to Sukkarat, dcera správce faraonových stád z nedaleké vesnice Abukiru. I dnes doufal, že ji zde potká, jako v to doufal včera i předevcírem, ale dívka se neukázala. A on večer co večer, když přešla stáda, bloudil na svém věrném velbloudu po březích Nilu a vyhlížel dívku, která ho okouzila. Mezi stromy a vějíři palem se míhaly stíny ptáků, vždy druh s družkou, jen

on byl sám, bez milované dívky. A přitom zde bylo tak krásně! Osamělost místa na březích Nilu se mu po předchozím hluku a zmatku vracejících se stád a křiku pasáčků zdála jako stvořená k dostaveníčku s líbeznou Sukkarat. Ale Sukkarat nepřišla. „Miluji tě,“ šeptal si mladý strážce chrámu, „miluji tě a musím si s tebou promluvit o své lásce.“ Ale jak se s ní setkat? Ta myšlenka ho osvítila jako blesk. Napíše své vyvolené. Poprosí ji o schůzku. Musí jí dát čas, aby se mohla uvážlivě rozhodnout. Venkované, rolníci a pastýři jsou tak pomalí v rozhodování. Všechno dělají v rytmu dní, v rytmu východů a západů slunce, v rytmu polních prací, v rytmu záplav řeky Nilu. A i když je Sukkarat dcerou faraonova správce, rodinný původ, prostředí a tradice jí svazují ruce. To on, strážce ve službách kněží Anúpevova chrámu, získal jinou životní průbojnost a energii. Rychle se rozhodnout a pak jednat. To bylo jeho heslo.

Renuferet pobídl velblouda do rychlejšího kroku a za chvíli stanul před vnější bránou chrámu boha Anúpeva. Předal velblouda stájníkům a požádal chrámového sluhu, aby do jeho obydlí přinesl psací potřeby. „Štětec, svitek papyrusu a misku barvy,“ přikazoval stručně.

„Jak poroučíš, ó mocný Renuferete,“ uklonil se sluha a odběhl.

Psát obrázkovým písmem v hieroglyfech – svedu to? – přepadly náhle pochybnosti strážce chrámu. Dosud to nikdy nedělal. Jen občas si cvičil ruku ve škole chrámových strážců, sem tam nakreslil jeden nebo dva hieroglyfy – a dost. Psát umějí jen učení písáři nebo chrámoví kněží, když zapisují důležité události z období vlády našeho nejmilostivějšího vladaře faraona Horního a Dolního Egypta Sahuré

do posvátných chrámových knih. Kdo jsem já, abych to také dokázal? Psát obrázkovým písmem je nejvyšší umění. Není to snadné, ale snad ještě těžší je hieroglyfy číst. Dokáže to moje milovaná Sukkarat? Je přece dcerou správce faraonových stád, není jen obyčejnou venkovankou. Když mi láska dodá odvahy napsat jí milostný dopis v obrázkovém písmu, jí musí láska dodat odvahy dopis přečíst, porozumět mu. Jestli mě ovšem miluje. A o tom se přesvědčím, rozhodl se.

Poklekl, rozvinul svitek papyrusu, zatížil jej dvěma kameny a namočil štětec do psací barvy. Jak ji mám oslovit, zaváhal. Ano, takhle:

„Spanilá dívko!“

Renuferet nebyl dobrým malířem. Ani písářem. Jeho ruka byla zvyklá držet spíš kopí nebo válečný kyj, než štětec. Ale snažil se, aby namaloval spanilé děvče co nejvýstižněji.

„Od první chvíle, kdy jsem tě zahlédl, drahá –“

Renuferet nakreslil otevřené oko, které hledělo vášnivě a zamilovaně. Je to těžké, ale snad se mu to podařilo.

„– moje myšlenky letí k tobě.“

Jak měl znázornit tyto básnické city? Nakreslil letícího ptáka. Tomu určitě spanilá Sukkarat porozumí.

„Snažně tě prosím, slyš mne: za sedm měsíců –“

Nakreslil ucho a sem kulatých měsíců. Musím jí poskytnout čas na rozhodování, říkal si.

„– tam, kde svatý Nil tvoří zátočinu –“

To bylo snadné, mladý strážce nakreslil řeku jako klikatou čáru.

„– přijď k chrámu Anúpevovu –“

Mládenec nakreslil štětcem obraz velkého boha Anúpeva.

„– abych ti složil k nohám své věčné zbožňování.“

A Renuferet nakreslil sám sebe, jak se hluboce klaní.

Když dokončil tuto krásnou, ale nesmírně těžkou práci, zavolal chrámového sluhu a odevzdal mu dopis. „Zítř ráno odneseš tento svitek spanilé Sukkarat, dceři správce faraonových stád Munhereba, do vesnice Abukiru. A počkáš na odpověď.“

„Jak poroučíš, pane,“ uklonil se sluha.

* * *

Líbezná Sukkarat ležela na zahradě otcovského domu na pohodlném lehátku pod datlovou palmou a odpočívala. Snila o mladém strážci Anúpevova chrámu, kterého zahlédla před několika dny na březích Nilu, a na první pohled se jí zalíbil. Snila a snila, a zatím ji dvě otrokyně ovívaly palmovými ratolestmi a odháněly dotěrný hmyz. Trápilo ji pomyšlení, proč se Renuferet neozývá, proč ji nepřijde pozdravit nebo aspoň nenapíše. Ale sotva to stačila všechno promyslet, přiběhla z domu jiná otrokyně a oznámila jí, že přišel služebník z chrámu Anúpevova a že jí přináší dopis od strážce Renufereta.

„Přiveď ho,“ nařídila krásná Egyptanka.

Sotva jí služebník s hlubokou úklonou podal svitek, netrpělivě ho otevřela a začala číst. Namáhavě luštila jeden hieroglyf za druhým. Až po delší chvíli pochopila smysl dopisu. Zněl:

„Ó, ty ošklivé stvoření! Když jsem jedl volské oko, zjistil jsem, jaká jsi husa, nahluchlá a náměsíčná. Podobáš se hadovi. Modli se k Anúpevovi, skloň se k mým nohám a vyčisti mi obuv!“

„Padouch! Ničema!“ zašeptala dívka. „To je mi čistý strážce chrámu boha Anúpeva. Asi jako je i ten jeho bůh.“ Viděla kdysi dřevěnou sochu boha, když ji otec – díky svému vysokému postavení – směl zavést do samotné chrámové svatyně. Nikdy nezapomene na ten hrůzostrašný pohled. Socha zpodobovala Anúpeva jako psa se šakalí hlavou a dlouhýma ušima. I jeho oči se tak číhavě dívaly – jako živé. Tělo měl natřené černou lesklou pryskyřicí, ležel na pozlaceném podstavci a vypadal děsivě. A jednou bude vážit mé mrtvé srdce na svých rovnoramenných vahách...

„Ne! Ne!“ vykřikla.

Otrokyně se polekaly a chrámový sluha se znovu uklonil. „mám počkat na odpověď, vznešená?“ řekl znepokojeně.

„Odpovím,“ přikývla důstojně. „Přineste mi psací potřeby,“ pokynula otrokyním. Pak vstala a odešla na terasu domu. Jaký pán, takový sluha, pomyslela si nešťastně, jaký bůh, takový je i jeho strážce, strážce jeho chrámu! Modli se k Anúpevovi, ochránci mumií. Však já ti řeknu své mínění!

Vzala štětec-písátko a nakreslila na volné místo na Renuferetově dopisu svou odpověď: „Jsem možná husa, ale rozhodně ne mumie. Ty rohatý kopytníku, ucítíš ještě moji ruku na své tváři!“

Uzavřela svitek a podala dopis sluhovi.

Chrámový sluha s úklonou poklekl, pak vstal a spěchal k pánovi.

* * *

„Neseš?“ zeptal se strážce chrámu nedočkavě.

„Nesu, spanilá Sukkarat ti posílá svou odpověď,“ uklonil se chrámový služebník.

Když odešel, rozbalil Renuferet svitek a s nevýslovnou radostí četl hieroglyf za hieroglyfem:

„Ach, moje myšlenky k tobě spějí a letí ti vstříc. Ale nezdá se mi vhodné přijít k Anúpevovu chrámu. Myslím, že u posvátného býka Apise bude lepší příležitost na to, abych ti tam v klidu mohla podat svou ruku.“

Píše s dívčí láskou, ale i s cudnou zdrženlivostí, pomyslí si Renuferet. Přeshťastný strážce chrámu políbil dopis od milované a rozhodl se, že požádá velekněze chrámu o povolení, aby se mohl oženit. K své žádosti připojí jako doklad i oba dopisy...

* * *

Od té doby uplynulo víc než čtyři tisíce let.

* * *

Při vykopávkách Abukiru a v jeho okolí, které prováděl se svolením egyptské vlády Český egyptologický ústav Karlovy univerzity, se podařilo proslulému českému egyptologovi profesoru doktoru Zbyňkovi Chábovi a jeho spolupracovníkovi odbornému

asistentovi doktoru Dovalilovi odkrýt pyramidový chrám královny Chentkaves, považované za matku V. dynastie, i chrám boha Anúpeva – a to byl velký archeologický úspěch.

(Na tom úspěchu se bohužel nepodíleli oba postarší učené docenti. To africké horko je zmohlo. Požádali Prahu o souhlas k předčasnému návratu. Začíná zkouškové období, musíme naše studenty důkladně vyzkoušet. Ten doktůrek Dovalil by jim dal nejradši státnice zadarmo!)

Mezi jinými nálezy profesor Chába i odborný asistent Dovalil objevili i část chrámového archivu papyrusových svitků a mezi nimi i Renuferetův (a Sukkaratin) papyrus, popsaný dost neumělými a nevypsány hieroglyfy a obrázky.

„To bude fuška,“ pomyslí si proslulý vědec a začal papyrus číst.

Totíž – číst...

Profesor Chába, který svým studentům a spolupracovníkům vždy tvrdil, že hieroglyfy už neluštíme – to se dělo tak v dobách nálezů Rosettské desky v roce 1799 – ale čteme, věnoval Renuferetovu (a Sukkaratinu) papyru pět let života. A doktor Dovalil, nyní už docent, – mu nezištně pomáhal. Pět let luštil a srovnával obrázkové písmo s jinými svitky – on, renomovaný egyptolog, tentokrát Renuferetovy hieroglyfy nečetl, on je luštil! Jako v dobách geniálního Champolliona.

Po pěti letech je oba vědci rozluštili.

* * *

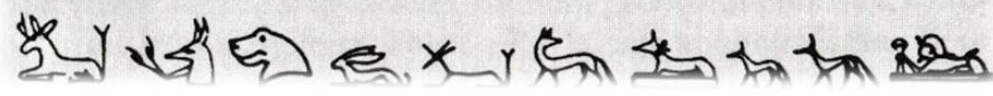
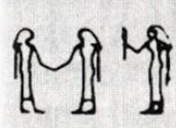
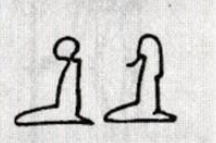
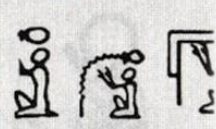
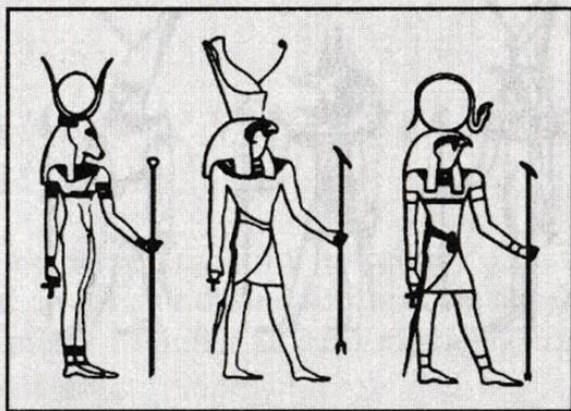
Na mezinárodním vědeckém sympoziu egyptologů, které se konalo na staroslavné univerzitě v anglickém Oxfordu za předsednictva proslulého egyptologa sira Henryho Horace, přednesl český egyptolog profesor doktor Zbyněk Chába, DrSc., před celým vědeckým světem nádherné verše, které záhadný papyrus dosud tajemně ukrýval. Učený docent doktor Dovalil mu pozorně a zbožně naslouchal. Ty verše zněly:

„Ó, Osirisi, který tu znaven kroužíš kolem lotosu,
sledován Ibisem, ptákem tobě zasvěceným,
nabízím ti zrnny klas
a sedm čerstvě natrhaných bobů,
abys mě chránil od hada závisti.
Ó, vznešený Anúpeve,
také tobě, který jsi sledován posvátným Apisem,
před kterým se skláním,
obětují telátko tučné,
zabitě vlastní rukou.“

Po chvíli užaslého ticha zazněl v sále mohutný potlesk. Egyptologové z celého světa vstávali a aplaudovali skromnému profesorovi z Prahy. Byl to světový úspěch české egyptologie...

KUŇ, PANNA A VÍNO VELKÉ ČISTOTY POTŘEBUJÍ

„Kuň, panna a víno velké čistoty potřebují,“ říká staré a moudré židovské přísloví. A jak se z následující historie našeho staroslavného vínorodého města Mělníka za časů mladého krále Václava IV. dozvíme, říká pravdu.“

„Šolom!“

(A to už bylo cizokrajné slůvko, kterým často a zasvěceně omračoval své posluchače můj strýc pan Martin z Veltrus. Mohl si to dovolit. Za svého mládí byl ve světě a poznal cizí kraje i lidi.)

Ale nepředbíhejme.

* * *

Když mi Jeho Milost pan Hanuš Písecký, purkmistr královského věnného města Mělníka nepokrytě vyložil, že dostanu jeho dceru Alenu za řádnou a poctivou manželku jen pod jednou podmínkou – a to, že zvítězím v lukostřeleckém turnaji – zatajil se mi dech. Pěkný pořádek, místo aby pantatínkové děkovali Pánubohu a všem svatým patronům, že mohou provdat dceru za počestného vladyku, ještě si budou klást podmínky.

Pravda, Alenka stála za všechny podmínky a strážně světa, ale vykládejte to tatíkovi. To by mu teprve narostl hřebínek. Jako by toho nebylo i tak dost a dost.

„Musíš, chlapče, porazit čeled' pana Barnima v lukostřeleckém turnaji. Vím, že máš mušku jako Robin Hood. Udělej něco pro královské věnné město. Pan vévoda Barnim, probošt mělnické kapituly při hradském kostele sv. Petra a Pavla, nás ubohé měšťany bere na hůl, kde se dá, prostě zneužívá toho, že jeho v Pánu zesnulá sestra císařovna a královna Alžběta Pomořanská, kdysi manželka císaře Karla IV., svěřila vládu nad mělnickým hradem. A to byl ten nejnešťastnější den v dějinách Mělníka. Pan Barnim, vévoda Štětínský, jak si hrdě dává říkat, nás dře bez nože.“

(Vy se asi dáte, prolétlo mi hlavou, ale nahlas ani muk, jednou byl pan Hanuš mým nastávajícím pantatínkem – tedy, jestli splním tu podmínku – a komu čest, tomu čest.)

A ctihodný pan purkmistr rozhořčeně pokračoval: „Vybírá desátky z vína v takovém množství, že by se snad mělničinou napojila samotná Vltava i Labe dohromady. Pan purkmistr viničných hor, Cyprián Hlava řečený, má z toho často až hlavu zamotanou.“

A když už jsme u toho Labe, víš, že vévoda Barnim porušuje i naše nejzácnější privilegium, výsadu Jeho Milosti krále Přemysla Otakara II., která od roku 1274 přiznává městu Mělníku podíl a clo z obchodů na řece Labi? Ale na to pan probošt čerta dbá a kdykoliv mu napadne, vybírá si clo od staroměstských plavců sám a ty, Mělničku, utři pusou.

Měšťané ze Starého Města pražského si prý podali stížnost samotnému panu králi na našeho probošta.“

„Aspoň ta jeho nafoukaná čeleď by měla dostat při lukostřeleckém turnaji za vyučenou,“ povzdechl si pan Hanuš, „a ty bys měl poslat všechny tři šípy pěkně do červeného středu. O víno a desátky se už my – měšťané a vinaři i vysoký úřad perkmistrovský – jak se patří postaráme,“ dodal mnohoslibně. „Ctihodná kapitula v čele s panem proboštem budou údivem celí bez sebe.“

A byli.

Jenže to už zase předbívám událostem.

* * *

Stříleli jste někdy z luku do terče? Já vím, dneska má už pomalu každé holoplíště loveckou kuši, ta kuše je větší než pachole, které z ní střílí a když ji chce napnout, musí přiběhnout valný houf zbrojnošů, aby ohnul silné lučiště, uložené v dřevěné pažbě. A pak holobrádek hrdě vystřelí – a třeba zabije!

Abychom si rozuměli. Vůbec nejsem proti kuším a proti pokroku ve zbraních. Když se střílí na ptáka, nebo když jedeme na lov do hořínských lesů, taky si přehodím kuši přes rameno.

Ale říkejte si, co chcete, ve střelbě do terče není nad luk. Když máte šípy opatřené pávím peřím a zářezy pro tětivu si vylejete stříbrem, létají vám šípy sami do terče. Samozřejmě – někomu jen na okraj, jako je druhý bílý, nebo černý kruh, někomu spíš do středu. A když zasáhnete tu červenou kapku uprostřed – máte vyhráno!

Ale to se mi na turnaji ještě nikdy nepodařilo. Při cvičení ano. Jenže mezi cvičením a turnajem je asi takový rozdíl jako mezi hořínským vladykou a Jeho Milostí českým králem.

* * *

Českým králem je Jeho Milost Václav IV. Nastoupil na trůn po svém otci císaři a králi Karlu IV.

Hořínským vladykou jsem já – Beneš z Hořína.

Paňmaminka mi ještě pořád říká „ty můj kluku okatý“ – i když je mi už pomalu jednadvacet let a dívky ze vsi, když mě potkají, se červenají a chichotají se a šeptají si mezi sebou bůhvíjaké nesmysly.

Máme tvrz jako klíčku, zboží je – jak bych to řekl – ani malé, ani velké, několik zbrojnošů – mám moc rád Petra a Smíška Zbyňka – pár děveček a čeledínů, stáje, stodoly, chlévy, pole a les, několik usedlostí ve vsi – a to je všechno. Moc by si Alenka nepolepšila, kdyby se k nám přivdala.

O domácnost a o hospodářství se stará paňmaminka, říkají jí paní zemanka Eliška. Otec zemřel na horkou nemoc. A paní máti by už moc ráda viděla, kdybych se oženil. „Latinské školy na Mělníce jsi vystudoval a teď, chlapče, bys měl převzít správu tvrze a celého zboží do svých rukou.“

Nejsem proti tomu se oženit. Alenka je dívka jako májové jitro, modré oči, vlasy jako zlátnoucí obilí a srdce by rozdala na setkání.

Jenže její pan otec je tvrdá palice. Znáte to – purkmistr královského věnného města. Za svůj Mělník by dal ruku do ohně a za

dceru Alenku by dal do ohně obě ruce. Ani se mu nedivím. Aspoň co se týká Alenky.

Ale kdo mu pije krev – to je pan Barnim ze Štětína, vladař mělnického hradu a probošt kapituly při hradském kostele svatého Petra a Pavla – a s ním všichni páni kanovníci. Proč? To dá rozum. Ne, nerad bych se opakoval. Ale pan probošt pije krev nám všem.

* * *

Krev našeho kraje – to je víno. Lidé se dřou od slunka do slunka na vinicích, a když nastane čas vinobraní, když potom přes zimu víno dozraje, přijdou páni kanovníci v čele s důstojným panem proboštem – a dávej pěkně desátky! Mají to znamenitě spočítané.

„Vinice měří tolik a tolik prutů, dostaneme tolik a tolik věder či škopků vína, jasné?“

Copak je to nějaký pořádek, aby jeden pracoval a druhý měl z jeho práce bene? Nad tím by se měl Jeho Milost král zamyslet.

* * *

A když jsem u těch desátek. Právě při odevzdávání desátek vína se konaly na mělnickém rynku naše lukostřelecké turnaje. Pan Barnim to měl dobře spočítané, lidé se pobaví, povzbuzují střelce, zatracují protivníka a aspoň zapomenou na vztek, že musejí zadarmo odevzdávat důstojným pánům kanovníkům vědra lahodné mělničiny. A když zvítězí ten jejich – dokonce to snad i kapitule odpustí.

To poslední si pan probošt a vladař mělnický určitě jen namlouval, ale vymyšleno to měl znamenitě. Panem et circenses, však to znáte. „Vy si střítejte, a my budeme bohatnout o desátky.“ A když přitom ještě naši lukostřelci zvítězí, co by si mohl takový probošt víc přát? Konečně – ty turnaje zřídil vévoda Barnim nedávno, sotva před pěti lety. A vidíte, lidé nejdříve reptali, ale teď už by si bez lukostřelby odvádění desátků nedovedli vůbec představit, tak se nám ty lukostřelecké turnaje vžily. Skoro jako střelení na ptáka, slavný závod, který jsme zdědili po otcích. Konečně – šlo tady o to: kdo z koho? Hrad, nebo město? Kdo bude mít vrch?

A to byla otázka do pranice.

Loni jsem byl v lukostřeleckém turnaji druhý. Zvítězil nějaký vладыka Rameš ze Všetat. Pěkný pořízek. To jste měli vidět, jak se Jeho Milost pan purkmistr Hanuš mračil, že jsem byl jen druhý, panna Alenka mě umluvila, že jsem střílel v barvách města – a nic, žádné vavříny. Ještě štěstí, že křivonohý Bušek, zbrojnoš pana Barnima z hradní čeledi, (který mi mimochodem pošilhával po mé nejmilejší panně Alence – psota jeden! – to dá rozum, že pošilhával marně, ale vyznejte se v ženských!) skončil až třetí. Důstojného pana vévodu div že z toho neporazil šlak. Myslím, že mu ani víno z desátek nechutnalo. Zato pan Hanuš se usmíval do vousů. I pan perkmistr Cyprián. A Rameš? Tvářil se jakoby nic, nasadil šíp, napnul tětivu, pozorně zamířil, vystřelil – a rovnou do středu červeného! Myslíte, že to byla náhoda? Kdepak. Trefil tu lákavou červenou kapku uprostřed terče už potřetí. Pak si hvízdal samou radostí na prsty, převzal z rukou důstojného probošta skromnou odměnu – tři groše! – a hajdy domů,

pochlubit se ve Všetatech, jak vypálil Mělnickým i hradní čeledi pana vladaře rybník.

Letos bych měl být podle pana purkmistra na řadě já. Jinak Alenku nedostaneš, chlapče. Což o to, snažit se budu. Ale snažit se bude i Rameš ze Všetat i Bušek i kolohnát Vítek z hradní čeledi, i náš Smíšek Zbyněk a jiní a jiní. Nerad bych se mýlil, ale bude to velký turnaj. Jen to mi vrtalo hlavou, co měl pan Hanuš Písecký na mysli, když mi nadhodil, že pan vévoda Barnim i s celou ctihodnou kapitulou budou při odvádění vinných desátků údivem celí bez sebe. Copak mají asi naši vinaři za lubem?

Ale to není moje starost. Moje starost je dobře si připravit luk a šípy, políbit před turnajem pannu Alenku pro štěstí a vyhrát.